

Ljubav na

*Susret sa
Polom Gogenom*

Tahitiju

DAGLAS RIS

Ljubav na Tahitiju

Susret sa Polom Gogenom

DAGLAS RIS

Prevela Jelena Ignjatović

Za Džudit

Predgovor

Zatvaram oči da bih video.

Ovako je Pol Gogen opisivao svoje slike, koje su dočaravale bujna tropska ostrva i egzotične, misteriozne urođenike.

Kad je 1891. godine prvi put došao na Tahiti, Gogen je shvatio da se ostrvo veoma razlikuje od onog što je očekivao da će zateći. Nije to bio egzotični raj, naseljen neiskvarenim i primitivnim ljudima. Takav Tahiti je postojao nekada, ali su stalni kontakti sa brodovima iz Evrope i Sjedinjenih Američkih Država od njega načinili stanicu na jednom od brojnih trgovačkih puteva širom Pacifika. U Gogenovo vreme, na Tahitiju se nalazilo mnogo francuskih vojnika i službenika, puno engleskih, američkih i kineskih trgovaca, te urođenika koji su se odrekli stare religije da bi postali metodisti i katolici. Bilo je to mesto do kojeg je redovno stizala pošta, u kojem su postojale škole i novine – sve što je simbolisalo moderni svet.

Uprkos svemu, Pol Gogen je uspeo da mesto na koje je došao vidi na drugi način. Bogata lepota ostrva – crveno vulkansko tlo i mrke plaže, nepregledne šume kokosovih palmi koje se njišu na vetru, čitava flota bes-

DAGLAS RIS

krajnih belih oblaka koji dolaze i prolaze, i žive boje ostrva – omogućili su mu da zamisli svet u kojem drevne suštine Istine i Lepote još uvek postoje. Trudio se da to prenese na platno, a to je činio tako dobro da i stotinama godina kasnije ljudi imaju na umu upravo njegovu viziju kad pomisle na Tahiti.

Gogen je živeo na Tahitiju u dva navrata – nekoliko meseci tokom 1891, te od 1892. do 1901. godine. Slika sa naslovne strane pripada ciklusu koji je nastao tokom prvog boravka. Pored brojnih žena, tada je naslikao samo jednog muškarca, prijatelja kojem je dao ime Totefa. Totefa se pojavljuje na pet Gogenovih slika iz ovog perioda. *Matamoe* ili *Predeo sa paunovima*, delo sa naslovne strane knjige, poslednje je u nizu.

Svako pojavljivanje Totefe označavalo je promenu u Gogenovom radu. Čini se da je prijatelj najavljivao trenutak kad bi umetnik došao do nove faze u pohodu ujedinjavanja stvarnog sveta sa onim koji je otkrio u sebi. Platnom *Matamoe* kao da je želeo da poruči da je uspeo. Kuća u tahićanskom stilu i figure u tradicionalnoj odeći naslikane su u kombinaciji sa metalnom sekirom i paunovima, motivima iz potpuno drugačijeg sveta.

Ko je bio Totefa i zbog čega je Gogenu bio toliko bitan, zagonetka je, kao i ime koje je umetnik odabrao za sliku. Reč *matamoe* ne znači ništa na bilo kom od danas poznatih jezika. Ova zagonetka leži u srcu svih slika sa Totefom, ali i u srcu ove priče.

Tahiti
1891.

Prvo poglavlje

Tahiti je izgledao čarobno tog popodneva. Nebo je bilo plavo, morski greben tirkizan, a galebovi su kružili i svetlucali iznad površine mora poput riblje krljušti na mesečini. Nikad ranije nisam video toliko čamaca u luci. Bilo je onih koji su mogli primiti i do dvadeset ljudi, ali i manjih, koji su bili namenjeni samo za jednu porodicu. Zraci sunca su njihovim jedrima dodavali su crvenu i zlatnu nijansu. Mene sve to nije moglo očarati. Još uvek nisam uspevaao da prihvatim činjenicu da je Robert mrtav.

Jedan brod je doplovio preko grebena i pridružio se čamcima. Bila je to mala topovnjača francuske mornarice, sa ogromnom zastavom koja se vijorila na jarbolu. Iza sebe je ostavljala trag belog dima, a izgledalo je kao da je čitav Papete¹ dotrčao na zvuk njene sirene.

Topovnjača je pristala uz obalu i spustila čamac za iskrcavanje. Nalazila se blizu doka na kojem sam sedeo. Svuda oko mene Tahićani su usplahireno šaputali o pridošlicama.

¹ Papete, glavni grad Francuske Polinezije i najveći grad na Tahitiju. (Prim. prev.)

DAGLAS RIS

„*Vir* se vratila. Ko li je na palubi?”

„Zašto su se vratili?”

„Da li je došao i novi kapetan?”

Bila je to ona vrsta razgovora koje su vodili Havajci kada bi novi brod došao u Perl Harbor. Nepoznata lica pružala su mogućnost za širenje novih priča, a ljudi sa ovih ostrva su, više od bilo čega drugog, voleli takvu vrstu pripovedanja. Da nisam bio toliko očajan, verovatno bih se priključio razgovoru.

Kad se brod usidrio, članovi posade su najpre pomogli damama da izađu. Naišao je i kapetan u mornaričkoj uniformi, sa šlemom od plute, belim poput sladoleda, a posle njega je izašao još jedan oficir. Poručnika Ženoa sam sreo onog dana kad je Robert ubijen. Pomislio sam da mu ne bi bilo drago da me vidi.

Tahićani su opčinjeno posmatrali ukrasne gajtane i srebrnu dugmad na oficirskim uniformama kad se konačno iskrcao i poslednji putnik. U prvi mah mi se učinilo da je mogao biti kauboj jer je nosio veliki, potpuno nov kaubojski šešir braon boje. Uprkos tome, način na koji je sišao sa broda govorio mi je da je iskusan mornar. Morski vukovi su oduvek imali sposobnost da prepoznaju jedni druge. Bio je to čovek prosečne visine, snažan i sa brkovima, a njegova kestenjasta kosa bila je prošarana sedim vlasima i dopirala je do polovine leđa. Neprestano se okretao i pomislio sam da izgleda kao neko ko se trudi da zapazi i što bolje upamti svaku sitnicu. U jednom trenutku je skinuo šešir, ali nisam mogao da vidim koga to pozdravlja. Jedno je bilo sigurno – izgledao je đavolski suludo.

Tahićani su, bez sumnje, delili moje mišljenje. Smešak je na njihovim licima prerastao u grohotno podsmevanje u trenutku kad se čovek pojavio na nasipu. Nalazio se naspram moje malenkosti, u društvu dvojice oficira

sa kojima je govorio francuski. Smeh je obuzeo sve prisutne koji su došli da posmatraju topovnjaču. Ostali su prilazili da vide šta je izazvalo toliku pometnju.

Pretpostavljao sam o čemu je reč. Kad sam živeo na Havajima, otkrio sam da postoje ljudi koje nazivaju *mahús*². Oni se oblače i žive kao žene, ali se njima niko nije smejao jer su, u neku ruku, bili sveti. Ovog čoveka duge kose i sa kaubojskim šešikom okupljeni narod smatrao je nekom vrstom belog *mahúsa*, te su bili ubeđeni da je nekakvo spadalo, ili da je, možda, lud. Nisam imao nameru da o tome razgovaram sa bilo kim, ali šešir me je naveo da pomislim kako je Amerikanac. Pretpostavljajući da se sigurno pita zbog čega je predmet podsmeha, dobacio sam mu: „Hej, gospodine, bolje odseci kosu ako misliš da ostaneš na Tahitiju. Svi misle da si žensko.”

Pogledao me je hladno. Njegove oči su jasno govorile da je razumeo ono što sam rekao i da mu se nije dopalo.

Pokušao sam na francuskom. „Tvoja kosa”, ponovio sam, „misle da je ženstvena, a odelo ti je muško. Zbog toga se smeju.”

Posmatrao me je kao da se pita da li sam čitav. „Maloumniče”, uzviknuo je otegnuto.

Verovatno se ne bih obazirao na uvredu da je Robert bio živ. Ovako, pun nemoćnog besa, morao sam ga se osloboditi. Pesnicom sam stranca udario posred lica. U sledećem trenutku ležao sam na leđima, a čovek je stajao iznad mene. Za svoju jednu, dobio sam tri pesnice.

„Ovo će te naučiti kakva je dama Pol Gogen, ti nerazumna svinjo!”

² U Polineziji su neki dečaci odgajani kao žene. Mahus je smatran srećom za selo u kojem je živeo. (Prim. prev.)

DAGLAS RIS

Pokušao sam da se pridignem, ali su se umešali i oficiri.

„Dosta”, prvi je progovorio Ženo. „Ovaj čovek je umetnik i državni službenik. Došao je da ovekoveči način života u ovoj koloniji. Kao što vidiš, ume i da udari. Već sam te upozorio – napusti Tahiti pre nego što se dogodi nešto gore.”

Grubo me je odgurnuo, te sam pao na bok. Nisam se usudio da pogledam u mornaričkog poručnika. Znao sam da bih sigurno završio u zatvoru. Nije mi bilo važno šta će kasnije biti sa mnom, ali morao sam u tom trenutku ostati na slobodi, bar dok ne pronađem Tehan, gde god da je bila. Morao sam joj ispričati o Robertu. Dok se *Mateata* ne vrati. Dok ne pronađem Lovca i Belog Vuka. Posle toga, svejedno je. Lovac i Beli Vuk imali su nameru, to je bilo jasno kao dan, da me ubiju.

Nastavio sam da sedim sve dok umetnik i mornari nisu otišli ka francuskom oficirskom klubu. Nije mi bilo do smeha, ali sam nekako morao da ih ponizim. Smejao sam im se iza leđa što sam glasnije mogao – lažnom kaubojskom šeširu i dugoj kosi koja je padala niz leđa.

Drugo poglavlje

U Los Anđelesu mi je nekad davno, kad sam bio dečak, Abuelita često pripovedala o starom Meksiku. Njena porodica je živela u Kaliforniji, ali ona je znala mnogo priča iz postojbine. Pričala je o La Joroni³, Jecajućoj ženi koja je usmrtila svoje potomstvo. Govorila mi je o Actecima i njihovim božanstvima, ali i o bogovima koji su postojali pre njih. Ti stari bogovi bili su okrutni nitkovi! Ispijali su krv ratnika i vraćali je ponovo na zemlju u obliku kiše.

Jednog se najbolje sećam. To je *Huitzilopchli*, Dimno Ogledalo. Ime je dobio po opsidijском ogledalu⁴ koje je nosio na čelu. Prevario je toltečkog boga *Quetzalcoatla* i zauzeo njegovo mesto na nebu. Dimno Ogledalo je potom provodio mnogo vremena u posmatranju zemlje, tražeći ljude kojima bi činio zlo. To i dalje radi. Traži one koji prijatno žive i oduzima im

³ U Meksiku postoje brojna predanja o La Joroni. Najpoznatije je ono koje govori da je ubila svoju decu da bi ih poštedela siromaštva, ali se potom pokajala i nastavila da živi sa novim bolom. (Prim. prev.)

⁴ Vrsta crnog vulkanskog stakla. (Prim. prev.)

DAGLAS RIS

ono što je dobro u životu, ostavljajući iza sebe pustoš i suze. Odrastao sam u uverenju da je Dimno Ogledalo uvek prisutno, da nema pametnija posla nego da me posmatra. To je kao da imate ličnog đavola.

Jednom sam pitao: „Da li je Dimno Ogledalo baš toliko okrutan, Abuelita? On je bog. Ima sve što poželi. Zbog čega zavidi ljudima?”

Najpre je pokušala da mi objasni da Dimno Ogledalo ne postoji.

„Da, postoji”, tvrdio sam uporno. „Svake noći osećam njegovo prisustvo.”

Objašnjavala je da me anđeo čuvar štiti, ali nikad joj nisam poverovao.

Naposletku, poverila mi je sa uzdahom: „Kad sam bila mala, rekli su mi da se Dimno Ogledalo poigrava samo sa onima koji isuviše dugo idu istom stazom. Svet je podložan promenama, a on sve čini da zaista i bude tako. Donosi uništenje, ali iza ništavila nešto uvek ostane. Ponekad to što ostane učini život boljim nego što je bio ranije.”

Sad sam siguran da je u to iskreno verovala. Ponekad osetim kako me Dimno Ogledalo vreba, kao kojot koji posmatra iz tame ljude oko vatre i strpljivo čeka svoj trenutak. Prvi put mi se prikrao kad sam imao osam godina i kad je Abuelita umrla. Ponovo je došao kad sam kao jedanaestogodišnjak posmatrao kako mama odlazi da se pridruži Abueliti.

Ostao sam sa ocem na malom ranču blizu Los Anđelesa. Nismo se baš dobro slagali. On je bio *Anglo*⁵ iz Teksasa, a Abuelita je pričala da je uzeo mamu samo da bi prisvojio njenu zemlju. Kad je mama umrla, mislim da mu nije bilo pravo što sam još uvek tu. Nije mu se dopadala moja boja kože – bio sam prilično tamnopus. Izgleda da je osećao kako sam ga izneverio

⁵ Angloamerikanac – Amerikanac engleskog porekla, dakle bele puti. (Prim. prev.)

samim tim što nisam bio makar za nijansu bleđi. Činio je da se osećam bezvrednim pored njega. Sad znam da smo obojica delili iste misli.

Bilo je dana kad mi se nije obraćao. Potom bi dolazili dani kad jeste.

Zašto, do đavola, nisi zaključao kapiju? Zar je toliko teško staviti katanac?

Ili Sredio si kopita mog konja kao da si koristio testeru! Valjda nisi toliko nesposoban! Uradi to ovog puta kako treba!

Strpljivo sam radio nešto što sam već završio, a on bi se vraćao svom poslu. Najosornije reči čuvao je za posebne prilike: *Uradi si to kao pravi Meksikanac! Uradi to kao belac!*

Tako su prolazile godine, sve dok nas se Dimno Ogledalo nije ponovo setio. Ovog puta nam je oduzeo ranč zbog *Južnopacifičke železničke pruge*. Otac je poslednji put pogledao natpis koji je stajao na kapiji oduzetog imanja, potom u mene. „Mislim da ću otići u grad”, rekao je bez griže savesti.

Napustio me je tog dana i bilo je to poslednji put da sam ga video. Imao sam četrnaest.

To je priča o meni. Sad mi je jasno da nikome nisam bio po volji. Osećao sam da mi i nije mesto na zemlji. Kad sam prihvatio da je zauvek otišao i da se neće vratiti, pobrinuo sam se da doslovno napustim zemlju. Otišao sam u San Pedro i pronašao posao na prvom brodu čiji je kapetan bio voljan da me primi.

To se desilo godinama ranije i skoro deset hiljada milja odavde, ali, koliko god da si daleko, Dimnom Ogledalu ne možeš pobeći. Znao sam da je ponovo postao zainteresovan za mene, da je odlučio da još jednom moju sudbinu uzme u svoje ruke. Dva dana ranije, u ovaj čas, Robert je bio živ i plovili smo istim brodom. Sada leži u policijskoj stanici sa tri metka u telu, a onaj ko je odgovoran za to negde je daleko.

DAGLAS RIS

Roberta Forta sam upoznao u Perl Harboru, gde je pristao na putu za Australiju. Radio je na američkom brodu, ali je bio Francuz, poreklom iz Normandije. Mada malo stariji od mene, smatrao sam ga pametnijim i obrazovnijim. U to vreme nisam znao francuski, ali sam govorio engleski; on je znao tahićanski, ja havajski i nekako smo se sporazumeli. Takvog prijatelja sam želeo čitavog života, bio mi je potreban. Tada se nisam mogao pohvaliti da sam pročitao puno knjiga, a ipak mi je ličio na heroja iz neke od njih. Zaista je bio jedan od zgodnih, hrabrih i poštenih ljudi i nije mi bilo jasno zbog čega me je udostojio svog prijateljstva, ali nije mi ni bilo važno. Jedino što sam želeo bilo je da zauvek plovimo zajedno.

Provodio sam vreme na plaži Vaikiki, učio da pričam havajski i da surfujem. Robert je želeo da se vrati na Haiti, gde je bila njegova Tehan, a meni je bilo svejedno gde sam, te smo se dogovorili da isplovimo zajedno. Dogodilo se da je doplovila *Princeza Hilo*, samohotka⁶ koja je prolazila pored Tahitija na putu za Novi Zeland. Primili su nas da radimo na njoj.

Kako se Robert spetljao sa Belim Vukom, ni sada ne znam. To je bilo pre našeg prijateljstva. Ipak, dva dana ranije, dok smo šetali lukom u Papeteu sa rančevima na leđima, ugledao je veliku prljavu šalopu kako pristaje.

„Džo, to je *Mateata*. Prava jazbina od broda, jedna od najgorih! Na njoj su ljudi koje ne želim ni da vidim. Pođimo što dalje od ovog mesta!”

Tada sam ga prvi put video uplašenog.

„*Très bien*. Važi, a gde idemo?”

U Papeteu nije bilo mnogo mesta na kojima bi čovek mogao da se sakrije. Robert je razmišljao nekoliko trenutaka. „U katedralu”, setio se.

⁶ Brod sa vanbrodskim motorom, pentom. (Prim. prev.)

Bogomolja je bila dovoljno daleko. Pošli smo ulicom koja vodi ka njoj, a ja sam očekivao nekakvo objašnjenje. „Sada, kapetane, reci mi čemu sve ovo?”

Nije mu bilo lako da priča o tome, to se jasno moglo pročitati sa njegovog lica. „Iskrcao sam se sa *Mateate* ovde pre nekoliko godina. Tad sam ubio jednog čoveka, krupnog Havajca po imenu Keoki. Njegov drugar Lovac sigurno me traži, ako je još uvek živ. Tu je i Beli Vuk. Pravi je maler to što smo se našli u luci u isto vreme.”

„Čekaj, čak i da ta dvojica žele da te ubiju, ne bi to učinili ovde, zar ne?”

„Lovac će uraditi ono što mu se prohte”, odgovorio je i ubrzao korak. „Veruj mi da je dovoljno besan.”

„Taj tip, Lovac, prava je grdosija”, Robert je nastavio priču. „Mislim da je sa Markiza. Telo mu je prekriveno plemenskim tetovažama. Poput ljudi sa Markiskih ostrva, ima riđu bradu, i uvek nosi nekoliko pištolja ili pušku.”

„Zbog čega si ubio Havajca?”

„Pokušao je da me spreči da odem”, glas mu je bio tih dok je govorio. „Potom sam skočio sa ivice palube i otplivao do obale. Ove ovde. Nikad neću zaboraviti taj dan jer sam tad upoznao Tehan.”

Tehan i Robert su se zavoleli dve godine ranije. Bila je tada i suviše mlada da bi se udala za njega, ali sada je bila dovoljno zrela. Robert je morao da joj se vrati, da proveriti da li ga još uvek voli. To je bilo sve što sam znao o njoj.

Požurili smo ka oficirskom klubu. Neko je iza nas vikao: „*Arretéz*! tvrđava, *arrêtez!*”

Okrenuli smo se i videli da se iza nas, samo nekoliko jardi dalje, nalaze visoki, sedokosi Francuz i Lovac. Osećao sam da je to on. Na svetu nisu

DAGLAS RIS

mogla postojati dva takva čoveka. Proklet da sam ako je imao samo malu crnu tetovažu na čelu – više je ličio na noćnu moru koja je upravo dobila noge i prohodala!

Niko se nije pomerio.

„Nisam naoružan”, uzviknuo je Robert.

Bacajući na zemlju svežanj koji je držao, Lovac je već isukao dva *kolta* dugih cevi i pojurio ka Robertu. Njegovi povici ličili su na riku bezumne zveri. Kad je bio sasvim blizu, ispalio je ukupno tri hica – dva iz jednog pištolja, a poslednji iz drugog. Posmatrao sam kako život nestaje sa lica mog jedinog prijatelja. Mislim da je bio mrtav pre nego što je pao na zemlju.

Taj džin, to čudovište, potrčao je ka luci, a visoki Francuz je prišao mestu na kom sam klečao pored Roberta i gurnuo ga je čizmom. „Na ovaj ili onaj način, svako mora platiti onoliko koliko je dužan”, procedio je.

Cika žena i nervozni glasovi muškaraca slivali su se u nerazumnu buku. Ne sećam se više koliko sam dugo klečao nad njim i ponavljao: „Roberte, nemoj umreti! Ustani. Hajde, ustani... Hajde da pronađemo Tehan...”

Njegova ruka postala je mlitava i teška. Ubrzo su došli i žandarmi, ali njihovo prisustvo nije više moglo promeniti ništa.

„Šta se to desilo”, upitao je jedan od njih.

„Jedan čovek je ubio mog prijatelja”, bilo je sve što sam uspeo da prozborim. „Krupan čovek, sa tetovažama. Otrčao je u pravcu luke, požurite!”

Kao da iznose odlučujući dokaz u optužbi, nekolicina prisutnih je posvedočila: „Bio je sa Belim Vukom.”

„Sa Belim Vukom”, ponovio je jedan od žandarma. „Da li ga je neko ovde video?”

„*Oui*, ja sam”, potvrdio sam. „Pobegao je ...”

Nisam zapravo znao kuda. „Pretpostavljam da se vratio na brod. *Mateatu*. Ako požurite, možda ne bude kasno.”

„Sa tim čovekom moramo biti oprezni. Poći ćeš sa nama.”

„Ali, pobeći će”, promućao sam očajno. Shvatio sam da ništa ne može ubediti te ljude da nešto preduzmu.

„Kad nam sve lepo objasniš, videćemo šta treba uraditi”, dodao je drugi žandarm. Prvi je naredio prisutnima da ponesu Robertovo telo.

„Nemojte, ne mogu! Vratću se”, pokušavao sam da im dokažem da ne želim ništa drugo, osim da pronađem ubicu. Stigao sam da načinim nekoliko koraka pre nego što me je jedan od žandarma udario i oborio u prašinu.

„Pravda je spora, ali svuda stiže”, povukao me je. „Potrebna nam je tvoja izjava.”

Mada sam bio viši od njega, obojici nam je bilo jasno ko je glavni. Bio sam prinuđen da bespomoćno pratim Robertovo telo, sa žandarmom koji me je čvrsto stezao. U policijskoj stanici sam ponovio čitavu priču. Potom još jednom, i još jednom. Ispitivali su me i o tome ko će platiti sahranu i gde je Robertova porodica. Znao sam da njegova majka živi u Normandiji jer joj je pisao i ponekad slao novac, ali nisam imao njenu adresu.

„Tehan bi mogla da zna”, setio sam se. „Ako mi pomognete da je pronađem, ona će vam ispričati sve što želite.”

„Ta Tehan”, upitao je jedan žandarm, „kako se preziva? Da li živi ovde?”

„Ne znam.”

Žandarm je slegnuo ramenima. „Šteta. To je često ime, a mogla bi biti bilo gde na ostrvu. Gde ju je sreo? Iza oficirskog kluba?”

DAGLAS RIS

„Ne, gospodine.”

Proveo sam u gradu svega nekoliko dana, ali sam znao kakve devojke se skupljaju na tom mestu. Robert se ne bi vraćao da zaprosi jednu od njih. Osećao sam da nemaju prava da na takav način govore o Robertovoj ljubavi.

„Onda, nemamo nikakav trag.”

„Našao sam novac”, jedan žandarm je svačano izjavio dolazeći iz sobe u kojoj je ležalo Robertovo telo. „Može sam sebi da plati sahranu.”

„Znači, možemo zaključiti slučaj”, prokomentarisao je sa olakšanjem žandarm koji me je ispitivao.

„Zar nećete ni pokušati da nešto uradite?” Pomešana osećanja besa i bespomoćnosti pretila su da me uguše. Ovi ljudi ne samo da nisu ništa učinili da pronađu krivca, već su sa podsmehom i olako govorili o pokojniku.

„Kad se *Mateata* vrati, pokušaćemo da ispitamo da li iko odgovara tom tvom živopisnom opisu”, sumnjičavo je odgovorio.

„Brod je otplovio? Pustili ste ubicu da pobegne”, ogorčeno sam ponavljao. Nisam mogao da poverujem u to što sam čuo. Sedeli smo ovde i vodili isprazne priče, a brod je napustio luku!

„To nije važno. *Mateata* često dolazi. Vraćiće se, pre ili kasnije. U svakom slučaju, nisam mogao da zaustavim trgovački brod da isplovi. Sad možeš da ideš.” Žandarm koji me je sprečio da pobegnem, ponovo me je zgrabio za ruku i izgurao napolje. Nekako sam uspeo sam da ne padnem na mornaričkog oficira koji je naišao u tom trenutku.

„Oprostite, poručniče Ženo”, izustio je žandarm pre nego što se postarao da napustim zgradu.

Kad sam konačno ostao sam, nisam imao snage ni za šta drugo sem da besciljno stojim posred ulice. Nisam znao kuda bih pošao, ali su moja

stopala odlučila da se pokrenu, gde god da su me nosila. Jedino čega sam bio svestan bilo je da je Robert mrtav, da je njegov ubica na slobodi, i da sam ostao potpuno sâm.

Satima kasnije, ponovo sam bio na putu koji je vodio ka luci. Tad sam još jednom naleteo na poručnika Ženoa.

„Žao mi je zbog smrti tvog prijatelja, mornaru”, prišao je.

„To nije tvoj problem!”

„Nije, ali sam ipak došao u policijsku stanicu kad sam čuo za ubistvo, i za onoga ko ga je počinio. Beli Vuk je umešan u mnogo loših stvari. Nisu u pitanju samo nelegalne, već i one koje mogu naškoditi interesu Francuske na ovim ostrvima. To već postaje moj problem. Bez obzira na sve, žao mi je što je tvoj prijatelj mrtav.”

„Tvoji prokleti žandarmi pustili su ga da pobegne”, ponovio sam očajno. „Da li možeš ikako da pomogneš?”

„Pravda neće biti zadovoljena”, priznao je Ženo. „Voleo bih da nije tako. Beli Vuk je nitkov i to je svima poznato, ali ima jake veze u gradu. Gradonačelnik i još nekolicina moćnih ljudi štite ga u određenoj meri. Ako njegova hulja Lovac ponekad i ubije nekog mornara, progledaće mu kroz prste.”

„Nisu mi dozvolili ni da pokušam da ga stignem”, iznova sam proživljavao ono što se desilo. „Zaustavili su me s leđa.”

„Učinili su ti uslugu. Da si došao do Belog Vuka i one njegove zveri, i ti bi, to je sigurno, sad ležao u onoj mrtvačnici. Bolje idi. Poslušaj moj savet i pronadi drugi brod. Više se nikad nemoj vraćati na Tahiti.”

